

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului

în cauza civilă

Dionis Guglea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova
(repararea prejudiciului în temeiul Legii 1545 din 25 februarie 1998)

împotriva deciziei din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Cahul,

*(Dosarul nr. 2ra-550/24
NR. PIGD 2-22126800-01-2ra-03062024)*

Stabilirea eronată a cuantumului prejudiciului moral, încasat în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Judecătoria Cahul, sediul Central (jud. M. Bușuleac)
Curtea de Apel Cahul (jud. G. Vavrin, V. Movilă, E. Dvurecenshii)

11 iunie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni,

Gheorghe Stratulat, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 29 august 2022, Dionis Guglea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțele judecătorești.

2. Reclamantul a indicat că la 27 ianuarie 2022, Procuratura Anticorupție a pornit cauza penală nr.xxxxx, pe art.326 alin.(2) lit.b) din Codul penal, iar prin ordonanța din 27 ianuarie 2022 a fost recunoscut în calitate de bănuit. Concomitent s-a dispus amânarea aducerii la cunoștință a calității de bănuit.

3. Prin ordonanța Procuraturii Anticorupție Oficiul Sud din 30 iunie 2022, s-a dispus scoaterea sa de sub urmărirea penală din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii prevăzută de art. 326 alin.(2) lit.b) din Codul penal, cu clasarea procesului penal în cauza nr.xxxxx.

4. Reclamantul pretinde că pe parcursul procesului penal a fost asistat de avocat, și a suportat cheltuieli de asistență juridică 5 000 lei, motiv pentru care solicită compensarea acestor cheltuieli.

5. Separat a solicitat încasarea prejudiciului moral, reieșind din gravitatea infracțiunii de care a fost învinuit. Faptul că urmărirea penală a durat aproape 5 luni îl consideră determinant pentru stabilirea acestui quantum. La fel, măsurile speciale de investigații în privința sa, i-au provocat stări de nervozitate, frustrare. Informația despre comiterea infracțiunii menționate a avut o rezonanță socială sporită. Acest fapt a avut un impact negativ asupra reputației morale și profesionale. Mai mult, din momentul începerii urmăririi penale și aducerii la cunoștință a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit, a trecut prin depresii profunde și sistematice, având chiar tendințe de izolare socială.

6. Reclamantul a solicitat încasarea din contul pârâtului în beneficiul său a prejudiciului material în mărime de 5 000 de lei și a prejudiciului moral în quantum de 400 000 de lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

7. Prin hotărârea din 11 aprilie 2023 a Judecătorei Cahul, sediul Central a fost admisă parțial acțiunea lui Dionis Guglea și s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Dionis Guglea 15 000 de lei întru compensarea prejudiciului moral și 8 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total 23 000 de lei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

8. La 19 aprilie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

9. Prin decizia din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Cahul a fost respins ca nefondat apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a admis apelul declarat de Dionis Guglea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, s-a casat integral hotărârea din 11 aprilie 2023 a Judecătorei Cahul, sediul Central și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial acțiunea depusă de Dionis Guglea. S-a încasat de la Bugetul de Stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Dionis Guglea suma de 40 000 de lei în contul reparării prejudiciului moral, și 5 000 de lei în contul reparării prejudiciului material, cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești. S-a încasat din Bugetul de Stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Dionis Guglea 4 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate pe prezenta cauză civilă.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

10. La 26 aprilie 2024, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus recurs împotriva deciziei din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

11. În motivarea recursului, recurentul a menționat că soluțiile instanțelor inferioare sunt ilegale, motivate insuficient și contravin jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție.

12. A susținut că, instanțele de fond și apel au aplicat eronat dispozițiile Legii nr. 1545/1998 privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Recurentul a arătat că, în cauză, nu sunt întrunite condițiile cumulative ale art. 3 și art. 6 ale Legii nr.

1545/1998, întrucât nu există un act procedural definitiv care să constate caracterul ilegal al acțiunilor organului de urmărire penală, iar constatarea calității de bănuit nu poate fi asimilată unei acuzații în sensul legii.

13. Ministerul Justiției al Republicii Moldova a indicat că ordonanța procurorului privind scoaterea intimatului de sub urmărire penală nu reprezintă o constatare a ilegalității măsurilor întreprinse, iar în lipsa unei hotărâri judecătorești irevocabile care să confirme caracterul ilicit al acțiunilor organelor de urmărire penală, nu poate fi atrasă răspunderea statului.

14. De asemenea, Ministerul Justiției a arătat că instanțele au apreciat greșit probele și au omis să analizeze circumstanțele reale ale cauzei, inclusiv faptul că măsurile procesuale aplicate intimatului – interceptări, măsuri tehnice, percheziții – au fost autorizate de instanță în condițiile legii, nefiind constatată nicio abatere procedurală. Recurentul a subliniat că, în lipsa unei constatări a nelegalității acțiunilor organelor de urmărire penală, nu poate fi reținut caracterul justificat al cererii de despăgubire.

15. În opinia recurentului, instanța de apel a ignorat faptul că, potrivit Legii nr. 1545, acțiunile organelor de urmărire penală sunt considerate legale până la identificarea unei erori judiciare sau a unei încălcări procedurale recunoscute printr-un act judecătoresc irevocabil, ceea ce în cauza de față lipsește în totalitate. Prin urmare, doar scoaterea de sub urmărire penală nu poate fundamenta repararea prejudiciului material și moral solicitat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

16. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. (2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

17. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. (2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. (3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. (4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

18. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

19. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre. (2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu

excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art.372 alin.(3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art.432 alin.(1) lit.e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 se aplică în mod corespunzător. (3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

20. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

21. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.”

22. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„ (1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție.”

23. Art. 373 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. (2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. (5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

24. Art. 12 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.”

25. Art. 118 din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.”

26. Art.121 din Codul de procedură civilă:

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

27. Art. 5 din Codul de procedură civilă:

„(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.”

28. Art. 19 alin.(1)-(3) din Codul civil:

„În condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).”

29. Art. 1998 alin.(1) din Codul civil:

„Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.”

30. Art. 2007 alin. (1) lit. a) din Codul civil:

„Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în cazul condamnării ilegale, tragerii ilegale la răspundere penală, aplicării ilegale a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea.”

31. Art. 2037 alin. (1) din Codul civil:

„Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.”

32. Art. 23 alin. (3) din Codul de procedură penală:

„Persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.”

33. Art. 524 din Codul de procedură penală:

„Persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu

privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești.”

34. Art. 525 alin. (1) din Codul de procedură penală:

„Acțiunea pentru repararea prejudiciului poate fi inițiată în termen de trei ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art. 6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.”

35. Art. 1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„Prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.”

36. Art. 2 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„În sensul prezentei Legi se definesc următoarele noțiuni: acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).”

37. Art. 3 alin.(1), (2) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare. (2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa

persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.”

38. Art. 5 alin. (1), (2) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„Cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției; Cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.”

39. Art. 6 lit. a), b), c) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.”

40. Art. 7 lit. e) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„În cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistența juridică.”

41. Art. 10 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„Dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.”

42. Art. 11 alin. (1) – (3) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998:

„Mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura

dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.”

43. Art. 20 alin. (1), (2) din Constituție:

„Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

44. Art.53 alin. (2) din Constituție:

„Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

45. Sub aspectul termenului de declarare a recursului, Completul de judecată menționează că, Curtea de Apel Cahul a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 14 decembrie 2023, decizia integrală fiind expediată în adresa participanților la proces, prin intermediul oficiului poștal, la 26 martie 2024 (f.d.238, Vol. I). Careva, date privind recepționarea acesteia la materialele cauzei lipsesc. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, la 26 aprilie 2024, se consideră depus în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă.

46. Prin prisma dispozițiilor art. 444 din Codul de procedură civilă, la caz, examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat fără înștiințarea și audierea participanților la proces.

47. Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu modificarea deciziei instanței de apel în partea cuantumului prejudiciului moral, în rest decizia urmează a fi menținută.

48. Inițial, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

49. Din materialele cauzei rezultă că, prin ordonanța de începere a urmăririi penale din 27 ianuarie 2022 de către Procuratura Anticorupție a fost pornită urmărirea penală în cauza penală nr.xxxxx, în temeiul raportului procurorului în Procuratura Anticorupție, din care ar fi rezultat o bănuială rezonabilă de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b) din Codul penal, cu caracter continuu.

50. În aceeași zi, prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Dionis Guglea a fost recunoscut în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzută la art.326 alin. (2) lit. b) din Codul penal.

51. Prin încheierea judecătorului de instrucție din 28 ianuarie 2022, la solicitarea procurorului, a fost dispusă autorizarea amânării aducerii la cunoștință lui Guglea Dionis a ordonanței de recunoaștere a acestuia în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 326 alin. (2) lit. b) din Codul penal, pe un termen de 30 zile, începând cu 28 ianuarie 2022 până la 27 februarie 2022.

52. Ulterior, la demersul procurorului, termenul amânării aducerii la cunoștință a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit a fost prelungit de judecătorul de instrucție până la 29 mai 2022 inclusiv.

53. La demersul procurorului au fost autorizate măsurile speciale de investigații - documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice pentru fixarea acțiunilor lui Dionis Guglea, pe un termen de 30 zile (28 ianuarie 2022 – 27 martie 2022), ulterior, la demersul procurorului, termenul autorizării acestei măsuri speciale de investigație a fost prelungit de către judecătorul de instrucție până la 28 mai 2022.

54. La demersul procurorului au fost autorizate măsurile speciale de investigații - interceptarea și înregistrarea comunicărilor (convorbirilor telefonice) purtate de pe cartela SIM-xxxxx, utilizat de bănuitul Guglea Dionis, pe un termen de 30 zile, din momentul emiterii autorizației 28 ianuarie 2022 până la 27 februarie 2022, ulterior, la demersul procurorului, termenul autorizării acestei măsuri speciale de investigații fiind prelungit de judecătorul de instrucție până la data de 28 mai 2022.

55. Prin încheierea judecătorului de instrucție din 28 ianuarie 2022 a fost dispusă autorizarea măsurii speciale de investigații – cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat, pentru observarea și înregistrarea evenimentelor care se produc în biroul de serviciu lui Dionis Guglea, unde își desfășoară activitatea de serviciu amplasat în sediul Societății pe Acțiuni „Apă Canal Cahul”, pe un termen de 30 zile, începând cu 28 ianuarie 2022 până la 27 februarie 2022.

56. Ulterior, la demersul procurorului, termenul acestei măsuri speciale de investigații a fost prelungit de judecătorul de instrucție până la 28 aprilie 2022.

57. Prin încheierea judecătorului de instrucție din 29 aprilie 2022 a fost recunoscută legală și petrecută cu respectarea cerințelor legale prevăzute de Codul de procedură penală efectuarea măsurii speciale de investigație - cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat, și anume cercetarea biroului de serviciu al numitului Dionis Gheorghe Guglea, unde acesta își desfășoară activitatea de serviciu amplasat în sediul societății „Apă Canal Cahul”.

Totodată a fost dispusă amânarea informării persoanei despre faptul că în privința acestuia a fost efectuată măsura specială de investigații, dar nu mai târziu de momentul finisării urmăririi penale.

58. La 30 iunie 2022 prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție oficiul Sud, s-a dispus scoaterea lui Dionis Guglea de sub urmărire penală, din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b) din Codul penal, cu clasarea procesului penal nr. xxxxx.

59. Guglea Dionis considerând că la caz, sunt întrunite condițiile răspunderii morale și materiale cauzate în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a înaintat prezenta acțiunea în baza Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

60. Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii depuse de Guglea Dionis și a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Guglea Dionis suma de 15 000 de lei întru compensarea prejudiciului moral și 8 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total 23 000 de lei.

61. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Cahul prin decizia din 14 decembrie 2023 a respins ca nefondat apelul declarat de Ministerul Justiției, a admis apelul declarat de Dionis Guglea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, a casat integral hotărârea din 11 aprilie 2023 a Judecătoriei Cahul, sediul Central și a pronunțat o nouă hotărâre prin care a admis parțial acțiunea depusă de Dionis Guglea și a încasat de la Bugetul de Stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Dionis Guglea suma de 40 000 de lei în contul reparării prejudiciului moral, și 5 000 de lei în contul reparării prejudiciului material, cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești. Totodată, a încasat din Bugetul de Stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Dionis Guglea 4 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate pe prezenta cauză civilă.

62. Ținând cont de limitele judecării apelului, precum și având în vedere specificul obiectului acțiunii în cauză, se va remarca că în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei hotărârii contestate, instanța de apel avea obligația de a pătrunde în esența criticilor aduse de către apelanții în dezacordul cu hotărârea primei instanțe și de a se expune pe marginea tuturor motivelor invocate de acesta.

63. Astfel, în argumentarea soluției instanța de apel a reținut că la caz sunt întrunite cumulativ cazurile și condițiile de angajare a răspunderii patrimoniale a statului prevăzute la art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545/1998, întrucât punerea reclamantului sub acuzație penală, în lipsa unor probe concludente, urmată de

scoaterea sa de sub urmărire penală pe temei de reabilitare, constituie o atragere ilegală la răspundere penală, generatoare de prejudiciu material și moral. Apărările Ministerului Justiției, în sensul inexistenței acțiunilor ilicite și al neîndeplinirii cumulative a condițiilor legii, au fost respinse ca nefondate, fiind invocat și art. 64 alin. (2) pct. 22 din Codul de procedură penală, care recunoaște bănuitalui dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile nelegitime ale organelor de urmărire penală, procurorului sau instanței.

64. În raport cu criteriile stabilite de art. 11 din Legea nr. 1545/1998 și art. 2037 din Codul civil – gravitatea infracțiunii imputate, durata și intensitatea măsurilor de urmărire penală, ingerința în viața privată și profesională, rezonanța cauzei în societate, suferințele psihice resimțite, statutul social al reclamantului – instanța de apel a constatat că suma de 15 000 de lei acordată cu titlu de prejudiciu moral de prima instanță este vădit insuficientă și nu asigură o compensare rezonabilă și echitabilă, în condițiile în care urmărirea penală a durat circa cinci luni, cu măsuri intruzive multiple și cu afectarea imaginii reclamantului, inclusiv prin comentarii negative în spațiul public. Totodată, pretenția reclamantului de 400 000 de lei a fost apreciată ca excesivă, instanța de apel stabilind, în virtutea rolului său de a individualiza despăgubirea, că suma de 40 000 de lei reprezintă un quantum adecvat caracterului și gravității prejudiciului moral, având un veritabil efect compensatoriu.

65. De asemenea, asupra cheltuielilor de judecată, instanța de apel a reținut că prima instanță nu a diferențiat între cheltuielile de asistență juridică suportate în procesul penal și cele din prezenta cauză civilă; în temeiul art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545/1998 și art. 94, 96 din Codul de procedură civilă, a dispus încasarea din Bugetul de Stat a sumei de 5 000 de lei drept prejudiciu material, reprezentând onorariul plătit pentru apărarea în cauza penală, iar onorariul de 7 000 de lei solicitat pentru prezenta cauză a fost redus la 4 000 de lei, ca sumă reală, necesară și rezonabilă în raport cu complexitatea litigiului și volumul de muncă al avocatului.

66. Analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice pertinente la caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța ierarhic inferioară a stabilit corect raportul juridic litigios, a identificat corect normele ce-l guvernează și a stabilit corect natura drepturilor încălcate. Însă, la stabilirea quantumului sumei ce urmează a fi încasată cu titlu de reparare a prejudiciului moral pentru încălcarea drepturilor reclamantului prin acțiunile ilegale ale autorităților statului, nu s-a ținut cont de jurisprudența constantă națională pe marginea acestei categorii de litigii, precum și de criteriile de determinare a mărimii compensației pentru prejudiciul moral cauzat.

67. Completul de judecată menționează că, în baza materialului probator administrat la dosar, s-a constatat că, la 27 ianuarie 2022, în baza ordonanței procurorului în Procuratura Anticorupție a fost începută urmărirea penală, în baza

existenței unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. c) din Codul. Iar, în baza ordonanței din aceeași dată, Dionis Guglea a fost recunoscut în calitate de bănuît, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b) din Codul penal.

68. Ulterior, prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție oficiul Sud, Anatolie Ciuleacu din 30 iunie 2022, s-a dispus scoaterea lui Dionis Guglea de sub urmărire penală, din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b) din Codul penal, cu clasarea procesului penal nr. xxxxx.

69. Respectiv, prin prisma prevederilor art. 3 lit. a), coroborate cu art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545/1998, Dionis Guglea are dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile neîntemeiate ale autorităților statului în privința sa. Acest drept a lui Dionis Guglea s-a născut odată cu ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni. Or, menținerea nejustificată a reclamantului în calitatea procesuală de bănuît a constituit o ingerință gravă în drepturile sale fundamentale.

70. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, scoaterea de sub urmărire penală în temeiul inexistenței elementelor infracțiunii este calificată ca temei suficient pentru angajarea răspunderii Statului. Iar, în condițiile speței, acțiunile ilicite ale organelor care exercită activitate specială de investigație și ale procuraturii s-au constatat prin ordonanța procurorului din 30 iunie 2022 de scoatere a acestuia de sub urmărire penală, din motivul lipsei elementelor infracțiunii.

71. În aceste situații, statul este obligat să-i compenseze reclamantului Dionis Guglea daunele morale, iar compensațiile trebuie să fie eficiente, echitabile și proporționale cu gravitatea prejudiciului suferit.

72. Întru desființarea acestei concluzii nu poate fi reținut argumentul Ministerului Justiției al Republicii Moldova precum că, în speță nu sunt întrunite cumulativ condițiile de atragere a răspunderii patrimoniale a statului, or, la caz, aceste condiții se întrunesc prin faptul pornirii urmăririi penale, recunoașterii în calitate de bănuît a lui Dionis Guglea și ulterior scoaterii de sub urmărire penală, din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b) din Codul penal, cu clasarea procesului penal.

73. Succesiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că mărimea concretă a compensației se determină, având la bază unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral și anume criteriul echității, care exprimă că suma adjudecată trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Totodată, instanța de judecată va determina mărimea compensației și

în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

74. La stabilirea cuantumului despăgubirii pentru prejudiciul moral, Completul de judecată reține jurisprudența constantă a Curții Supreme de Justiție în cauze similare, care conturează reperatele de apreciere a caracterului rezonabil, proporțional și echitabil al compensației bănești, raportat la natura ingerinței, durata urmăririi penale și intensitatea suferințelor morale suportate, și anume dosarele nr. [2ra-1744/23](#), [2ra-470/25](#).

75. În ipotezele descrise supra și raportându-le criteriilor de referință, dar și principiului general al echității, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că suma de 40 000 de lei, încasată de către instanța de apel este una disproporționată în situația juridică analizată.

76. Pe această cale, instanța de recurs notează că susținerile reclamantului, în sensul că urmărirea penală ilegală i-au lezat drepturile și libertățile fundamentale ale omului și că vătămarea acestor drepturi rezidă într-un prejudiciu moral, nu pot fi negate, corespund realității și sunt întemeiate. Cu toate acestea, în circumstanțele speței deduse judecării, acestea nu justifică existența și întinderea unui asemenea prejudiciu moral, precum cel pretins de reclamant, dar nici nu este rezonabil cu cel încasat de către instanța ierarhic inferioară.

77. În context, Completul de judecată reamintește că prejudiciul moral constă în efectul negativ suferit în urma acțiunilor ilicite ale organului care exercită activitate specială de investigații și ale procuraturii, prin care s-au adus atingere unor drepturi personale nepatrimoniale. Prin urmare, daunele morale pot fi acordate în ipoteza în care se încalcă valorile ocrotite de legea fundamentală privind demnitatea, onoarea și alte valori sociale consacrate.

78. În așa mod, instanța de apel apreciind corect circumstanțele cauzei și valorificând prejudiciul moral suportat de reclamant în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, a admis parțial acțiunea, însă suma de 40 000 de lei încasată este una exagerată și excesivă în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității. Or, la caz, deși perioada aflării lui Dionis Guglea sub urmărirea penală a constituit 5 luni și 3 zile, acesta în perioada respectivă nu a fost reținut, nu au fost aplicate măsuri procesuale de constrângere.

79. Respectiv, având în vedere că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterând conchide că suma de 20 000 de lei reprezintă o sumă rezonabilă, care va acorda o

evaluare pertinentă daunelor compensatoare, fiind în corespundere cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către reclamant, în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor de judecată. Această valoare este de natură să ofere reclamantului satisfacție pentru prejudiciile morale suferite, cu respectarea principiului proporționalității.

80. Un mecanism similar de analiză, este adoptat și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului care, atunci când stabilește quantumul despăgubirilor datorate de stat pentru încălcarea unui drept garantat de Convenția pentru apărarea drepturilor omului, statuează în echitate, considerând ca fiind întemeiate cererile de acordare a unor despăgubiri bănești pentru prejudiciul moral și fizic suferit pe perioada în cauză. Or, scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, iar nu a unei satisfacții patrimoniale.

81. De altfel, fiind vorba de prejudicii morale, ele nu pot fi reparate strict prin echivalentul lor în bani, întrucât valorile ocrotite nu pot fi evaluate în bani, existând practic o incompatibilitate între natura nepatrimonială a prejudiciului și caracterul patrimonial al despăgubirii. Deci, în această parte decizia instanței de apel urmează a fi modificată prin micșorarea quantumului despăgubirii morale de la 40 000 de lei până la 20 000 de lei, fiind pe măsură de a atenua suferințele psihice și fizice cauzate reclamantului.

82. Cu referire la pretenția reclamantului privind compensarea sumei de 5 000 de lei cu titlu de prejudiciul material, Completul de judecată conchide că, prin prisma art. 7 lit. e) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998, instanța inferioară întemeiat au ajuns la concluzia temeinice a acesteia.

83. Referitor la cerința din acțiune privind încasarea cheltuielilor de judecată suportate cauza penală, în mărime de 5 000 de lei, instanța de recurs consideră că suma dispusă spre încasare este rezonabilă și proporțională, la stabilirea quantumului acesteia s-a ținut cont de esența cauzei penale și munca efectiv depusă de avocat.

84. La fel, în baza acestor criterii, instanța de recurs reține ca fiind rezonabilă și suma de 4 000 de lei, încasată de către instanța de apel cu titlu de cheltuieli de judecată suportate de reclamant în prezenta cauză civilă, aceasta fiind proporțională pretențiile admise din acțiune.

85. Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a admite recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu modificarea deciziei instanței de apel, în partea reparării

prejudiciului moral, prin micșorarea cuantumului acestuia, în rest, menține decizia instanței de apel.

86. În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e), alin. (3) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Modifică decizia din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Cahul, în cauza civilă, Dionis Guglea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțele judecătorești, după cum urmează: Se încasează din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Dionis Guglea suma de 20 000 (douăzeci mii) de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, menține decizia din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Cahul.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Gheorghe Stratulat